בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קפ״א | פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת – מְבָרְכִין חֹדֶשׁ כִּסְלֵיו תשפ״ח

יִרְאַת שָׁמַיִם

אֵיךְ זוֹכִים לָהּ?

* * *

פַּעַם בְּ׳שַׁבָּת מְבָרְכִין׳, שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו״ר שְׁלִיטַ״א גַּבֵּי מַה שֶּׁאוֹמְרִים בְּנֻסַּח בִּרְכַּת הַחֹדֶשׁ, שֶׁתְּחִלָּה מְבַקְּשִׁים ״וְתֵן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְכוּ׳ חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא״, וְאַחַר־כָּךְ חוֹזְרִים וּמְבַקְּשִׁים ״חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָּנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם״, הֲרֵי שֶׁמְּבַקְּשִׁים פַּעֲמַיִם שֶׁנִּזְכֶּה לְ׳יִרְאַת שָׁמַיִם׳, וּמַדּוּעַ אֲפוּא דַּוְקָא הַדָּבָר הַזֶּה נִכְפַּל בַּבַּקָּשׁוֹת שֶׁל בִּרְכַּת הַחֹדֶשׁ?

מו״ר שְׁלִיטַ״א הִסְבִּיר אֶת הָעִנְיָן בְּאֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּבוֹ בֵּאֵר אֶת הַמַּשָּׂג ׳יִרְאַת שָׁמַיִם׳ בִּלְמוּד נִפְלָא וּמַעֲשִׂי, עָנָה וְאָמַר:

אִיתָא בְּסִפְרֵי קֹדֶשׁ, שֶׁבְּיִרְאַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֶשְׁנָן שְׁתֵּי בְּחִינוֹת: ׳יִרְאָה עִלָּאָה׳ וְ׳יִרְאָה תַּתָּאָה׳, וְנִקְרָאִים גַּם ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳ וְ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳ [עַיֵּן תִּקּוּנֵי זֹהַר (דַּף ו.) ׳אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה׳ וְכוּ׳, וּמְבֹאָר הַרְבֵּה בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים].

וְהִנֵּה בַּתְּחִלָּה, צָרִיךְ הָאָדָם לְהַתְחִיל עִם ׳יִרְאָה תַּתָּאָה׳ שֶׁהִיא ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳, וְהַיְנוּ בְּפַשְׁטוּת, שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאִם הוּא עוֹשֶׂה, חַס וְשָׁלוֹם, מַעֲשֶׂה לֹא טוֹב – הוּא יְקֻבַּל עַל זֶה עֹנֶשׁ, וְזֶה הַגּוֹרֵם לוֹ יִרְאָה הַמּוֹנַעַת אוֹתוֹ מֵעֲשִׂיַּת הָעֲבֵרָה, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן ה), **שֶׁעִקַּר הָעֲבוֹדָה בִּתְחִלָּה הִיא רַק מֵחֲמַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וּבְלִי יִרְאַת הָעֹנֶשׁ אִי־אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל כְּלָל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וַאֲפִלּוּ צַדִּיקִים צְרִיכִים גַּם־כֵּן יִרְאָה, כִּי עוֹבְדֵי מֵאַהֲבָה הֵם מוּעָטִים מְאֹד מְאֹד, וְעִקָּר הוּא יִרְאַת הָעֹנֶשׁ.** וּמַסְבִּיר רַבֵּנוּ, כִּי כָּל אָדָם נוֹלָד עִם רִשְׁעוּת, כִּי טֶבַע כָּל אָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר רִשְׁעוּת, הַיְנוּ אַחַר תַּאֲוֹוֹת רָעוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה רַחֲמָנָא לִצְלַן, רַק מֵחֲמַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ הוּא שׁוֹבֵר תַּאֲוָתוֹ וְנִכְנָס בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם.

וְיִבֹאַר עַל־פִּי מָשָׁל לְעִנְיַן חִנּוּךְ יְלָדִים, דְּהִנֵּה לֹא מָצוּי שֶׁיִּהְיֶה יֶלֶד שֶׁיְּצִיַּת בְּצִיּוּת מֻחְלָט לְדִבְרֵי הַמְחַנֵּךְ מִתּוֹךְ יִרְאָה שְׁלֵמָה וְכוּ׳, וְעַל זֶה יֵשׁ עִנְיַן שֶׁל ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ ׳אִם לֹא אַקְשִׁיב בְּקוֹל הַהוֹרִים אוֹ הַמְחַנְּכִים – אֲקֻבַּל עֹנֶשׁ׳... וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַיִּרְאָה – הוּא מְצַיֵּת לְדִבְרֵיהֶם.

וְכֵן הוּא בְּשֹׁאָר עִנְיָנִים גַּשְׁמִיִּים, לְמָשָׁל: לְעִנְיַן חֻקִּים שֶׁל הַמַּלְכוּת, שֶׁרֹב בְּנֵי־אָדָם מְקַיְּמִים אוֹתָם מֵחֲמַת ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳, בִּבְחִינַת (אָבוֹת ג, ב) **׳אִלְמָלֵא מוֹרָאָה שֶׁל מַלְכוּת, אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בָּלָעוּ׳**; לְדֻגְמָא: מַדּוּעַ אָדָם נִמְנָע מִלִּנְסֹעַ בִּמְהִירוּת מֻפְרֶזֶת? כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאִם תּוֹפְסִים אוֹתוֹ – הוּא מְקֻבָּל דו״חַ... וַאֲפִלּוּ שֶׁבֶּאֱמֶת רָאוּי לוֹ שֶׁיִּמָּנַע בְּכָל אֹפֶן מִנְּסִיעָה מְהִירָה – מֵחֲמַת הַסַּכָּנָה שֶׁבַּדָּבָר,

עִם־כָּל־זֹאת רֹב רָבָם שֶׁל בְּנֵי־אָדָם לֹא אוֹחֲזִים בְּיִשּׁוּב־הַדַּעַת לְזֶה, וְנִמְנָעִים מִנְּסִיעָה מְהִירָה רַק כִּי "מְפַחֲדִים מִקֹּנֶס"... נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְצַיֵּת לְחֻקֵּי הַתְּנוּעָה.

זֶה הָעִנְיָן שֶׁל יִרְאַת הָעֹנֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, שֶׁהִנֵּה בְּוַדַּאי עִקַּר הַשְׁלֵמוּת שֶׁאָדָם יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְיִרְאָה עִלָּאָה - יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, אֲבָל אִי־אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה כִּי־אִם עַל־יְדֵי יִרְאָה תַּתָּאָה - יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן פז): **וְיָדוּעַ הוּא, כִּי אִי־אֶפְשָׁר לָבוֹא לֶאֱמוּנָה, רַק עַל יְדֵי יִרְאַת הָעֹנֶשׁ. כִּי מֵחֲמַת שֶׁהוּא יָרֵא מֵהָעֹנֶשׁ, מַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא תַּקִּיף, וּבַעַל הַיְכֹלֶת וּבַעַל הַכֹּחוֹת כֻּלָּם, וּמִזֶּה בָּא לֶאֱמוּנָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה**; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהוּא יָרֵא מִן הָעֹנֶשׁ [מַלְקוֹת, ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין, כָּרֵת, וּכְלָל הָעוֹנָשִׁים הַקָּשִׁים שֶׁיֶּשְׁנָם - רַחֲמָנָא לִצְלַן מִן הַכֹּל], הוּא נִשְׁמָר מִלַּעֲבֹר עַל חֻקֵּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְהִנֵּה, כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְיִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וְהוּא נִשְׁמָר מִן הַחֵטְא, וְכוֹסֵף וּמִשְׁתּוֹקֵק לְהִתְקָרֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי הוּא זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הָאַהֲבָה, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל מַסְבִּיר (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ה) עַל־פִּי דִּבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֵישׁ קִדּוּשִׁין) 'דַּרְכּוֹ שֶׁל אִישׁ לְחַזֵּר עַל אִשָּׁה' וְכוּ', שֶׁמִּדַּת הַיִּרְאָה קוֹדֶמֶת לְמִדַּת הָאַהֲבָה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְמִדַּת הַיִּרְאָה - הַיְנוּ בְּחִינַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ - עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הָאַהֲבָה, שֶׁהוּא לֹא נִמְנָע מִן הָעֲבֵרוֹת רַק מֵחֲמַת הַפַּחַד מֵהָעֹנֶשׁ, אֶלָּא מִתּוֹךְ אַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתּוֹ עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וְהוֹד הָדָר גְּאוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ מוֹפִיעַ עָלָיו, וַאֲזַי זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְעִנְיַן שֶׁל יִרְאָה עִלָּאָה - הַנִּקְרֵאת יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, שֶׁעָלֶיהָ אִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (הַקְדָּמָה, דַּף יא.): **יִרְא"ה דְּאִיהִי עִקָּרָא, לְמִדְחַל בַּר נָשׁ לְמָארֵיהּ בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכָל עָלְמִין** [תַּרְגּוּם: הַיִּרְא"ה שֶׁהִיא עִקָּר, שֶׁאָדָם יִירָא מֵרִבּוֹנוֹ מִשּׁוּם שֶׁהוּא גָּדוֹל וְשַׁלִּיט, עִקָּר וְשֹׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת].

וּבָזֶה מַתְחִיל הַשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ (הַגָּהַת הָרַמ"א): **'שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד הוּא כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים וכו' כָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיְּשִׁשִּׁים הָאָדָם אֶל לִבּוֹ שֶׁהַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְּמַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה', מְיֻד יַגִּיעַ אֵלָיו הַיִּרְאָה וְהַהַכְנָעָה וּפַחַד ה' יִתְבָּרַךְ וּבָשְׁתּוֹ מִמֶּנּוּ תָּמִיד'; שֶׁזּוֹהִי יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, שֶׁאָדָם כְּבָר זוֹכֶה לְיִרְאָה אֲמִתִּית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא רַק מֵחֲמַת הָעֹנֶשׁ, אֶלָּא מֵחֲמַת שֶׁמִּדַּבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד שֶׁנִּמְצָא עִמּוֹ תָּמִיד, וּמִמֵּילָא נוֹפֶלֶת עָלָיו יִרְאָה אֲמִתִּית, שֶׁעַל זֶה כְּתִיב** (דְּבָרִים י, יב) **"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ".**

אַךְ הַכְּלָל הוּא, שֶׁמֻּכְרָחִים לְהַתְחִיל עִם יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וְכַמָּשָׁל הַנַּ"ל גַּבֵּי יֶלֶד - שֶׁבַּתְּחִלָּה יֵשׁ אֶצְלוֹ בְּחִינָה שֶׁל יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, שֶׁמִּפַּחֵד שֶׁמָּא יַעֲנִישׁוּ אוֹתוֹ אִם לֹא יֵצֵיתְ לְדִבְרֵי הַמְחַנֵּךְ, וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹ זוֹ - אַט אַט הוּא זוֹכֶה כְּבָר מֵעַצְמוֹ לְהַרְגִּישׁ אֶת הַמְּתִיקוּת שֶׁל לִמּוּד תּוֹרָה, עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, שְׁמִירַת שַׁבָּתוֹת וְיָמִים־טוֹבִים, וְלֹא רַק מִצַּד שֶׁמִּתְיָרֵא מִן הָעֹנֶשׁ, אֶלָּא הוּא מֵעַצְמוֹ כְּבָר מִתְחַבֵּר לָזֶה - וְיֵשׁ אֶצְלוֹ אַהֲבָה לָזֶה, שֶׁהוּא אוֹהֵב לְקַיֵּם מִצְוֹוֹת, אֲבָל הַכֹּל הִתְחִיל מִ'יִּרְאַת הָעֹנֶשׁ'.

וְהִנֵּה אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן יז), שֶׁבְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ זוֹכִים לְמִדַּת הַיִּרְאָה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אִם הַיִּרְאָה אֵינֶנָּה בִּשְׁלֵמוּת עַל זֶה כְּתִיב (אִיּוֹב ד, ו) "הֲלֹא יִרְאָתְךָ כִּסְלָתֶךָ", וּבְשַׁבַּת־קֹדֶשׁ זוֹכִין לְיִרְאַת בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁהִיא יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בִּתְפִלַּת עַרְבִית שֶׁל לֵיל־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ (בִּרְכַּת 'מֵעֵין שֶׁבַע'): "לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד", כִּי אָז זוֹכִים לִשְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה.

וְהִנֵּה, קֹדֶם שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל אֶת תּוֹרָה י"ז הַנַּ"ל שֶׁבְּשַׁבָּת זוֹכִין לְיִרְאַת בִּשְׁלֵמוּת, שָׁאַל רַבֵּנוּ אֶת מוֹהֲרַנ"תְ זַ"ל: 'הַאַתָּה שָׁמֵחַ בְּשַׁבָּת?' וְהֵשִׁיב:

׳לִפְעָמִים נִתְעוֹרֵר עָלַי אֵיזֶה יִרְאָה בְּשַׁבָּת׳ [שֶׁקּוֹרִין ״פְּרוּם״], וְהֵשִׁיב רַבֵּנוּ זַ״ל: ׳לֹא כָּךְ הוּא, הָעִקָּר הוּא שִׂמְחָה!׳ (שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן קנה); וְלִכְאוֹרָה נִשְׁמָעִים הַדְּבָרִים כְּסוֹתְרִים אֶחָד לַשֵּׁנִי - מִצַּד אֶחָד אוֹמֵר רַבֵּנוּ שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה הוּא בְּשַׁבָּת, וּמֵאֵידְךְ - הָעִקָּר הוּא שִׂמְחָה?

אַךְ בֶּאֱמֶת אֵין זֶה סוֹתֵר כְּלָל וּכְלָל, כִּי יִרְאָה שְׁלֵמָה - ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳ - מַגִּיעָה דַּיְקָא עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, וְכִדְאִיתָא בְּתָנָא־דְּבֵי־אֵלִיָּהוּ (רַבָּה, רֵישׁ פֶּרֶק ג): **׳אֲמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם: אֲנִי יֵרֵאתִי מִתּוֹךְ שִׂמְחָתִי, וְשָׂמַחְתִּי מִתּוֹךְ יִרְאָתִי׳**; וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ב, יא) **״וּגִילוּ בִּרְעָדָה״**; כִּי הַיִּרְאָה הַשְּׁלֵמָה הוֹלֵךְ יַחַד עִם שִׂמְחָה, וְלֹא רַק שֶׁאֵין הֵם סוֹתְרִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי - אַדְרַבָּה! הֵם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כִּי אָדָם הַזּוֹכֶה לִדְבֵקוּת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בֶּאֱמֶת, וְהוּא יָרֵא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳ ״בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכָל עָלְמִין״ - וְכַנַּ״ל בִּלְשׁוֹן הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, זוֹהִי הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כִּי (דִּבְרֵי הַיָּמִים א׳ טז, כז) ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״, וְאֵין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא **בִּמְקוֹם שִׂמְחָה** (שַׁבָּת ל:).

[וְכֵן הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא זָכָה בְּרַדַאי לְמִדַּת הַיִּרְאָה בִּשְׁלֵמוּת, וּכְעֵדוּתוֹ הַנֶּאֱמָנָה שֶׁל מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל (חַיֵּי מוֹהַר״ן, סִימָן רמג): **׳וְדַרְכּוֹ הָיָה תָּמִיד, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם שִׂיחוֹת חֻלִּין, הָיָה רַגְלָיו וְרֹב גּוּפוֹ מְרַתֵּתִין מְאֹד. וְהָיָה רַגְלוֹ מִזְדַּעְזֵעַ מַמָּשׁ מְאֹד. וּכְשֶׁהָיָה נִסְמָךְ עַל הַשֻּׁלְחָן, הָיָה הַשֻּׁלְחָן עִם כָּל שְׁאָר אֲנָשִׁים הַנִּסְמָכִים עַל הַשֻּׁלְחָן גַּם־כֵּן מְרַתֵּתִין מֵחֲמָתוֹ, כִּי הָיָה רַגְלוֹ וְגוּפוֹ מְרַתֵּת וּמִזְדַּעְזֵעַ תָּמִיד. וּמִי שֶׁלֹּא זָכָה לִרְאוֹת הַיִּרְאָה שֶׁהָיְתָה מְנַחֶת עַל פָּנָיו תָּמִיד לֹא רָאָה יִרְאָה מֵעוֹלָם. וְהָיָה עָלָיו כָּל מִינֵי חֵן שֶׁבָּעוֹלָם. וְהָיָה מָלֵא יִרְאָה וְאַהֲבָה וּקְדֻשָּׁה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה בְּכָל אֹפֶן וְאֹפֶן׳**; וְעִם־זֹאת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עַמּוּד וְסֵמֶל לְמִדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי הוּא בָּ״ן הַשִּׂמְחָ״ה, שֶׁגִּלָּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמִּדַּת הַשִּׂמְחָה, וְהִכְנִיס כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שִׂמְחָה בָּעוֹלָם; נִמְצָא שֶׁשִּׁשְׁתֵּי מִדּוֹת אֵלּוּ הוֹלְכוֹת יַחְדָּיו בְּאַחְדוּת נִפְלָאָה].

וּלְמַעֲשֶׂה, אֵיךְ אָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה? הֲרֵי לָמַדְנוּ שֶׁמַּתְחִילִים עִם ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳, וּמִמֵּילָא זוֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הָאַהֲבָה, וְאַחַר־כָּךְ לְ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳, וּמַהוּ הַיּוֹצֵא מִזֶּה לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד? אַךְ הִנֵּה, כְּכָל שֶׁאָדָם זוֹכֶה יוֹתֵר לִלְמֹד תּוֹרָה, וְזוֹכֶה גַּם־כֵּן לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אַט אַט הוּא זוֹכֶה לְהִכָּנֵס אֶל הָעִנְיָן הַנִּפְלָא הַזֶּה, כִּי הֲרֵי כְּדֵי לִירֹא מֵהַמֶּלֶךְ - אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת ״מִי הוּא הַמֶּלֶךְ וּמָה הוּא רְצוֹנוֹ״... וּלְזֶה זוֹכֶה כְּכָל שֶׁיּוֹתֵר מַכְנִיס עַצְמוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הַמְחֻלֶּקֶת לְפַרְדֵּ״ס חֲלָקִים - פְּ׳שָׁט, רֶ׳מֶז, דְּ׳רָשׁ וְס׳וֹד, וּכְכָל שֶׁזּוֹכֶה לִרְאוֹת וּלְהָבִין ״מִי הוּא הַמֶּלֶךְ וּמָה הוּא רְצוֹנוֹ״, כֵּן זוֹכֶה לִירֹא מֵהַמֶּלֶךְ, וְנֶאֱמוּר - מֻכְרָחִים לְהַתְחִיל עִם ׳יִרְאַת הָעֹנֶשׁ׳, הַנִּקְרֵאת ׳יִרְאָה תַּתָּאָה׳, וְעַל־יְדֵי ״מִדַּת יִרְאָה״ יְזֻכֶּה לְהַגִּיעַ לְ״מִדַּת הָאַהֲבָה״, וְהִיא אֲשֶׁר תְּבִיאוֹ סוֹף־כָּל־סוֹף לְ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳, שֶׁהִיא ׳יִרְאָה עִלָּאָה׳.

וְאַחַר כָּל זֹאת נוֹכַל לְהָבִין אֶת הָעִנְיָן שֶׁמְּבַקְּשִׁים פַּעֲמַיִם בִּבְרָכַת הַחֹדֶשׁ עַל **״יִרְאַת שָׁמַיִם״**, שֶׁבִּתְחִלָּה מְבַקְּשִׁים **״שֶׁתִּתֵּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְכוּ׳ חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא״** - וּבָזֶה כְּבָר כָּלוּל הַיִּרְאָה שֶׁל הָאָדָם מִן הָעֹנֶשׁ, בְּחִינַת ׳יִרְאָה תַּתָּאָה׳, שֶׁזּוֹהִי הַתְחָלַת הָעֲבוֹדָה, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בָּאָדָם **״יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא״** הַיְנוּ ׳יִרְאַת שָׁמַיִם׳ שֶׁהִיא מֵחֲמַת ׳יִרְאַת הַחֵטְא׳ - שֶׁהוּא יָרֵא מִן הָעֹנֶשׁ שֶׁיְּקַבֵּל עַל־יְדֵי הַחֵטְא, וְזוֹ הַ׳יִרְאַת שָׁמַיִם׳ שֶׁבּוֹ.

וְהִנֵּה, אָדָם שֶׁזּוֹכֶה בִּזְכוּיוֹת חִנָּם לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, סוֹף־כָּל־סוֹף יִזְכֶּה לְמִדַּת הָאַהֲבָה שֶׁתָּבִיא אוֹתוֹ לְ׳יִרְאַת הָרוֹמְמוּת׳, וְעַל זֶה מַמְשִׁיכִים שָׁם וּמְבַקְּשִׁים **״חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָּנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם״** - הֲרֵי לָנוּ עִנְיָן שֶׁל **״אַהֲבָה״**, שֶׁזּוֹהִי מִדַּת הָאַהֲבָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַבֵּל אַחַר שֶׁיֵּשׁ

בּוֹ אֶת מִדַּת הַיִּרְאָה, וְזוֹ אַהֲבַת "תּוֹרָה" כִּי דַיְקָא עַל־יָדָהּ מַכִּיר מִיהוּ הַמֶּלֶךְ וּמַהוּ רְצוֹנוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָרֵא מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּהוּ שֶׁאוֹמְרִים מִיָּד "וְיִרְאַת שָׁמַיִם" שְׁלֵמָה וַאֲמִתִּית, שֶׁהִיא 'יִרְאַת הָרוֹמְמוּת', הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֶה שֶׁנֶּחְקַק בּוֹ יִרְאַת הַשֵּׁם וְאַהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא כְּבָר חַי חַיִּים אֲחֵרִים בְּזֶה הָעוֹלָם, אַשְׁרֵי לוֹ!

[וּמֵרָחוֹק יוּבַן מַדּוּעַ מְבַקְּשִׁים זֹאת דַּיְקָא בְּשַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי דַיְקָא אָז זוֹכִים לְיִרְאָה בִּשְׁלֵמוּת - וְכַמּוּבָא בְּתוֹרָה י"ז הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אָז הוּא הַזְּמַן לְבַקֵּשׁ עַל זֶה בְּיוֹתֵר, וּלְהַשְׁפִּיעַ זֹאת עַל כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה; וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה].

הַנְהָגוֹת לְרֹאשׁ־חֹדֶשׁ בְּצֵל מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א

תִּסְפֹּרֶת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ

א. אֶחָד שָׁאַל אֶת מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א הַאִם מַקְפִּידִים עַל צַוָּאַת רַבִּי יְהוּדָה הֶחָסִיד בְּעִנְיַן אִסּוּר תִּסְפֹּרֶת בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וְעָנָה: **"כֵּן, בְּוַדַּאי!"**.

הַכְרָזַת "יַעֲלֶה וְיָבוֹא"

ב. גַּבֵּי הַכְרָזַת "יַעֲלֶה וְיָבוֹא" קֹדֶם תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית אֵין מַכְרִיזִים מִשּׁוּם הֶפְסֵק בֵּין גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, שֶׁהִיא דִּינָא דְּגְמָרָא (בְּרָכוֹת ד:) שֶׁצְּרִיכִין לִסְמֹךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, וּבִתְפִלַּת מִנְחָה פָּשׁוּט שֶׁכֵּן מַכְרִיזִים שֶׁהֲרֵי אֵין אָז סְמִיכוּת גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, אַדְּ גַּבֵּי תְּפִלַּת עַרְבִית יֵשׁ קְצָת דִּיּוּן בֵּין הַפּוֹסְקִים בְּאִם יְכוֹלִים לְהַכְרִיז בֵּין הַקַּדִּישׁ לִתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, כִּי בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים, סִימָן רלו, סְעִיף ב) אִיתָא בְּפֵרוּשׁ: "מַה שֶּׁמַּכְרִיז שְׁלִיחַ צִבּוּר רֹאשׁ־חֹדֶשׁ בֵּין קַדִּישׁ לִתְפִלַּת עַרְבִית **לֹא הֲוֵי הֶפְסֵק**, כֵּיוָן שֶׁהוּא צֹרֶךְ הַתְּפִלָּה", עַיֵּן שָׁם; וְכֵן נָקְטוּ רֹב הַפּוֹסְקִים, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ אֲלוּ שֶׁרָצוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה (עַיֵּן מַטֶּה מֹשֶׁה, סִימָן תקיט, בְּשֵׁם הַמַּהַרְשַׁ"ל), אַף־עַל־פִּי־כֵן הַסְכָּמַת רֹב הַפּוֹסְקִים לְהָקֵל, וְכֵן פָּסַק הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (שָׁם סְעִיף קָטָן ז), וְכָתַב שֶׁהוּא הַדִּין לְהַכְרָזַת 'וְתֵן טַל וּמָטָר' בִּתְחִלַּת הַשְּׁאֵלָה וְהַכְרָזַת 'עַל הַנִּסִּים' בַּחֲנֻכָּה. וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁמִּתְבּוֹנֵן בְּמִצְיאוּת הַדְּבָרִים יִרְאֶה שֶׁהַהַכְרָזָה מֻכְרַחַת, וְהִיא מַמָּשׁ צֹרֶךְ הַתְּפִלָּה, כִּי כָּךְ נִזְכָּרִים הַמִּתְפַּלְּלִים לְהַזְכִּיר אֶת מַה שֶּׁצְּרִיכִים, כִּי הַהַכְרָזָה **בְּפֶה מָלֵא** דַּיְקָא עוֹשָׂה רֹשֶׁם הַרְבֵּה יוֹתֵר מִסְּתָם דְּפִיקָה בַּשֻּׁלְחָן, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי רָאוּי לִנְהֹג כֵּן, וְאָמַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שֶׁגַּם אֵצֶל מוֹהֲרָא"שׁ זַ"ל נָהֲגוּ כֵּן [וְאָמַר שֶׁכְּמַעַט וּבָרוּר שֶׁשָּׁמַע מִמּוֹהֲרָא"שׁ בְּעַצְמוֹ לְהַכְרִיז קֹדֶם שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה שֶׁל עַרְבִית (וּמוֹ"ר שְׁלִיטָ"א בְּעַצְמוֹ מַכְרִיז פְּעָמִים רַבּוֹת)], וְכֵן הַהֲלָכָה.

טְבִילָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה

ג. בְּעִנְיַן הַזְּהִירוּת בִּטְבִילַת מִקְוֶה **קֹדֶם** הַתְּפִלָּה בְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ (עַל־פִּי שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן קפ"ה, וְהַמַּעֲשֶׂה הַיָּדוּעַ עַל רַבִּי נַפְתָּלִי זַ"ל), הַדָּבָר מְבֹאָר בְּסֵפֶר "דַּרְכֵי אִישׁ", חֵלֶק א', אוֹת 'טְבִילַת מִקְוֶה' (עַמּוּד קמ"ה), קָחֵהוּ מִשָּׁם וְיֵעָרֵב לָךְ.

* * *

"חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם!"

המולד יהיה במוצאי שבת קודש, שעה 4, 49 דקות ו15 חלקים

"**רֹאשׁ** חֹדֶשׁ כִּסְלֵיו יִהְיֶה מָחָר בְּיוֹם **הָרִאשׁוֹן** וּלְמָחֳרָתוֹ בְּיוֹם הַשֵּׁנִי **הַבָּא** עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה"